

ד' איר תשע"ט  
12 Mai 2019

**אוריאל רייכמן**  
**הכרזה על יסוד המרכז הבינתחומי**

אתמול, ה - 11 במאי, מלאו 25 שנים לטקס, שנערך בגינת "בית הראשונים", ליד הבניין החדש של עיריית הרצליה. זמן קצר לפני כן ניסחתי את ההכרזה על הקמת המרכז הבינתחומי. הנוסח המקורי של ההכרזה תלי מזמן ועד היום בפינה המתויה הצנווה בכינסה לצריף בו אני יושב מהיום הראשון. בעת ההכרזה עוד לא התחלו עבודות הבניין והšíפוץ במנהה הצבאי הheroes כלו, שהיא אמור לפתח שעריו ללימודים באוקטובר באותה שנה. הייתה מצוד בשולשה וכיסים מוגבלים באותה תקופה: האחד, הרשאה, שהייתה בזיהה עוני האוניברסיטאות, לפתח מכללה חזק תקציבית למשפטים, ללא סמכות להענקת תואר אקדמי. השני, הסכם עם עיריית הרצליה לקבלת שטח של קרוב למאה דונם ללא תשלום הסכם שהופר לאחר שהסתבר כי לעיריה לא הייתה בעלות בשטח ולא הייתה לה סמכות למשם את ההבטחה. וכן - ניתנה ליזמות שימוש משרד קטען, מול העירייה, ששימש עד לאחרונה את הרבעות של הרצליה. באותו זמן לרשום סטודנטים, אבל רשות השימוש שלנו במקום פסקה לאחר חודשיים.

אני בטוחשמי ששמעו אותי מקריא את ההכרזה, גם אם היה מוקדם בכך לתת לי ליהנות מהספק אקדמי החסר למציאות, השתכנע סופית שבמקרה הטוב אני אדם חזוי. וכך נפתחה ההכרזה: "היום, א' בסיוון התשנ"ד (11.5.94) אנו...מניחים יסודות לאוניברסיטה שתקים בעיר הרצליה". שמו לב, אוניברסיטה, לא פחות. ובהמשך "אוניברסיטה שתיקון על 'בסיסה של האנושות' בדבריו של בנימין זאב הרצל", בספרו אלט-נילנד. ואכן ערכי האנושות, הטבועים במורשת היהודית ומודגשים בהגות של ציונות המקור, מלווים אותנו בהתנהלותנו ובעריכם אותנו אנחנו מטפחים. ההכרזה קובעת כי האוניברסיטה העתידית "תטפח את חרות מחשבה, המחקר וההגשמה האישית. אוניברסיטה שתחברו להכשרה בינתחומית, תטפח את המצוינות המדעית והמקצועית ותקנה לתלמידיה רקע תרבותי רחב וראייה לאופק הבינלאומי". אכן, חרות מחשבה וההגשמה האישית, ההכשרה הבינתחומית והראייה לאופק הבינלאומי - מהווים מזמן ועד היום העיקרים ביעדי ההוראה שלנו.

קבענו בהכרזה שאנו מקימים "אוניברסיטה שתהא מחייבת לקהילה בה היא שוכנת ולמורשתה, תגלה וריגשوت לצדך חברתי ותוסיע להעשרה מערכת החינוך וההשכלה הטרום אקדמית". כאלו סטודנטים שלנו פעילים בעיר הרצליה במפעלי התנדבות שונים, בעזרה לנזקקים לסיעו ובהוראה בבתי ספר בעיר. בתוך המרכז פועלות תכניות כמו תכנית רבן למנהיגות חברותית, תכנית קרן אור, תכנית מיוחדת ליצאי העדה האתנית ועוד. למורות הקשימים שלנו כמוסד "חזק תקציבי" אנחנו מעניקים מלגות לסטודנטים באופן יחסי יותר מכל מוסד אקדמי בישראל.

ההכרזה מסתיימת במילים הבאות: "אנו מכריזים על פתיחת המרכז הבינתחומי, מתוך אמונה כי בזאת נכוונה לתשתיתו של בית לעיון, מחקר, הגות וليمוד לתושבי ישראל, בני האזרע ולצעירים בתפוצות העם היהודי".

כבר אז האמנתי שנקים תכנית בינלאומית וזאת מთוך תפיסת עולם ציונית. רבים נבואו לתכנית הבינלאומית כישלון. אודיו רקנאטי האמין ויחד הקמנו את בית הספר הבינלאומי על שם רפאל רקנאטי, המוסד המרכז את המספר הגדול ביותר של הלומדים מחוץ לארץ אקדמי מלא בישראל.

הכרזה על יעד אחד טרם התגשמה במלואה. קבענו שהאוניברסיטה שתקים "תתרום להסרת חומות האיבה במערב הים התיכון, תכנס בתגובה תלמידים בני כל הדתות מהאזור ומרחבי העולם, תציג... את יעד הפיתוח והתנוועה החופשית למרחב ערש התרבות האנושית ותפעל להגשמהם של ערכי השלום, חירות האדם וכובדו". ימים אחדים לפני ההכרזה על הקמת המרכז הבינלאומי, ביום 4 במאי 1994, נחתם הסכם קהיר בין ראש ממשלת ישראל יצחק רבין וראש אש"ף יאסר ערפאת ובמעמד ארצות הברית, רוסיה, מצרים ועוד. מטרת ההסכם הייתה להתחיל בתהליך אוסף ולהעביר לממשל העצמאי הפלסטיני את רצועת עזה ואזור יריחו.

עם פתיחת שנת הלימודים שלנו באוקטובר 1994 נחתם גם הסכם השלום בין ישראל לירדן. היו אלו ימים של תקווה. למרות פיגועי טרור, שהתקיימו אז וביתר שאת לאחר רצח רבין, השנה לאחר מכן, ולמרות מאבק דמים נמשך, ערכי השלום, חירות האדם וכובדו - חיבים להמשיך ולהנחות אותנו. מთוך נאמנות לשילוח שנטלנו על עצמנו אנו בימים אלו מרכז אקדמי בעיר פאפוס בקפריסין, שהוא מקום לימוד ופגש נגש למנהיגות העתיד של בני מזרח הים התיכון, בני כל הדתות והازרכויות.

הגשمت חזון הבינלאומי נתקל בקשישים אדירים. היו רגעים שחשתי כאלו כל פקידי ישראל יויעשו המשפטים התייצבו נגדנו. הדרך הייתה קשה, קשה מאד, ואףלו היו לא הסתיימו כל המאבקים. עמדנו במערכת הودות לתמיכת הדורות הראשונים של הסטודנטים, שותפותם במאבקים והאמון שננתנו בנו. הצלחנו בזכות קבוצת המרצים הראשונה, פרופסורים ומרצים שהאמינו בחזון, יותר על קביעות אוניברסיטאות והיו חלק מאותה עבودה חלוצית שנייתה את פני ההשכלה הגבוהה בישראל. לצד כל אלה - היו אלו הידידים שתרמו ועוזרו אותנו גם ברגעים הקשים ביותר.

לפני 25 שנים העזנו לעצב חזון ולבזבז מטרות. הרוב הושג, השאר ישג בקרוב. מאז המשכנו לגבש תפישות ייעדים נוספים. מי ייתן והיכולת לחלום ולהגישים, לפעול תוך נאמנות לעריקים אקדמיים, מחויבות להכשרת מנהיגות העתיד ולשמור קיומה וערכיה של החברה הישראלית - יתו את דרכו של המרכז הבינלאומי גם ב 25 השנים הבאות.

שלכם,

אוריאל רייכמן